

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัย ของนักเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี

สกุลรัตน์ ประเสริฐผล

นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ

โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา จังหวัดกาญจนบุรี

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัยของนักเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ที่ศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตอำเภอเมืองจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 490 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างเป็นระบบ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพรรณนา หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้วยสถิติไคสแควร์ และ Pearson's Product Moment Correlation

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 55.5 และ ร้อยละ 44.5 ตามลำดับ) อายุอยู่ระหว่าง 12-18 ปี อายุเฉลี่ย 15.29 ปี มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในระดับสูงร้อยละ 47.6 เคยมีเพศสัมพันธ์กับแฟน คู่รัก หรือเพื่อนต่างเพศแล้วร้อยละ 6.3 และในจำนวนนี้ไม่ได้ใช้ถุงยางอนามัยสูงถึงร้อยละ 38.7 สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้แก่ เพศ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัย การสื่อสารเรื่องเพศกับบิดามารดา และอิทธิพลของเพื่อน ($p < 0.05$) ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า เจตคติ การสื่อสารเรื่องเพศกับผู้ปกครองและอิทธิพลจากเพื่อนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัยของกลุ่มตัวอย่าง ดังนั้นการวางแผนจัดกิจกรรมป้องกันป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรในวัยรุ่น ควรให้ความสำคัญกับผู้ปกครองโดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมและรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องในเรื่องเพศศึกษา เพื่อสามารถถ่ายทอดความรู้หรือให้คำแนะนำนักเรียนได้อย่างเหมาะสม และควรจัดกิจกรรมสุขศึกษาที่ส่งเสริมให้เกิดเจตคติที่ดีโดยใช้กิจกรรมแบบเพื่อนช่วยเพื่อนหรือส่งเสริมให้เพื่อนเป็นคู่หูร่วมกันป้องกันการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัยในนักเรียนวัยรุ่น

คำสำคัญ : พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ / การใช้ถุงยางอนามัย / นักเรียนมัธยมศึกษา

Corresponding Author: นางสกุลรัตน์ ประเสริฐผล หัวหน้ากลุ่มงานสุขศึกษา โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา อำเภอเมือง

จังหวัดกาญจนบุรี 71000 e-mail: sakunrat2506@hotmail.com

Factors Related to Sexual Risk Behaviors and Condom Uses Among Secondary School Students, Kanchanaburi Province

Sakunrat Prasertpol

Professional Public Health Officer, Head of Health Education Department,

Phaphon Phon Phayahasena Hospital

Abstract

This survey research was aimed to study the factors related to sexual risk behaviors and condom uses among secondary school students. The study samples comprised of 490 grade 7th to grade 12th students who were studying at secondary schools of Meung District, Kanchanaburi Province. Data were collected by a self-administered questionnaire and were analyzed using descriptive statistics namely percent, mean, and standard deviation. The relationship between factors and sexual risk behaviors and condom used was analyzed by Chi-square test and Pearson's Product Moment Correlation,

The results showed that the sample students were female than male (55.5 and 44.5 percent). Their age were 12 to 18 year with the average of 15.29 year. Regarding sexual risk behaviors and condom uses, it was found that 47.6 percent of the sample students had sexual risk behaviors at the high level. They have had sexual experience with their boy or girl friends or with opposite sex of 6.3 percent. Among those who used to have sexual relationship, 38.7 percent did not use condom. Factors that found to have significantly related to sexual risk behaviors and condom uses were age, gender, students' grade point average, attitudes toward sexual risk behaviors and condom uses, communication about sex with their parents, peer pressure ($p < 0.05$). The recommendations were that planning of activities to prevent sexual risk behaviors for teenagers should bring students' parents to be involved and enhance them to get suitable information regarding sex in order to communicate appropriately to the students. And a health education program should be emphasized on promoting positive sex-related attitudes via peer group activities to elevate the prevention of sexual risk behaviors and condom uses among teenagers.

Key words: sexual risk behaviors/ condom uses/ secondary school students.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการวิจัย

พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการตั้งครรภไม่พร้อมในวัยรุ่นเป็นปัญหาสาธารณสุขและปัญหาสังคมที่สำคัญในปัจจุบัน จากผลการสำรวจพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในประเทศไทย พบว่า ในช่วงอายุ 18-25 ปี วัยรุ่นเพศชายเคยมีเพศสัมพันธ์แล้ว ร้อยละ 80 วัยรุ่นเพศหญิง ร้อยละ 63 และในกลุ่มเดียวกันนี้ วัยรุ่นเพศชายเคยมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุน้อยกว่า 16 ปี เกินกว่าร้อยละ 30 ขณะที่ตัวเลขของวัยรุ่นหญิงคิดเป็นร้อยละ 9^(1,2) การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรมาจากการขาดการยับยั้งชั่งใจ ขาดทักษะชีวิตในการป้องกันปัญหาหรือสถานการณ์เสี่ยงที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์^(3,4) นอกจากนี้ยังพบว่าวัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์แบบไม่ปลอดภัยคือ มีเพศสัมพันธ์โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัยจึงส่งผลให้เกิดปัญหาการตั้งครรภในวันเรียน⁽⁵⁾ ในปีพ.ศ. 2554 พบว่า สถานการณ์แม่วัยรุ่นอายุ 19 ปี และต่ำกว่าเป็นสถานการณ์ที่ น่าเป็นห่วงจากข้อมูลมีจำนวนแม่วัยรุ่นของไทยสูงถึง 129,321 คน หรือเฉลี่ยจำนวนที่เพิ่มขึ้นต่อวันๆ ละ 354 คน ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2551 ที่มีจำนวนแม่วัยรุ่นเพียง 69,874 คนเกือบเท่าตัวทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศซึ่งมีอัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนแม่วัยรุ่นที่สูงมากประเทศหนึ่งในเอเชีย⁽⁶⁾

จังหวัดกาญจนบุรีเป็นหนึ่งในจังหวัดที่พบปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรในวัยรุ่น และมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัยหรือ

การป้องกันอื่นๆ จึงทำให้พบปัญหาการตั้งในวัยเรียนและวัยรุ่นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากรายงานสถานการณ์การตั้งครรภในแม่วัยรุ่นในปี พ.ศ. 2552 พบว่า อัตราการตั้งครรภของหญิงอายุระหว่าง 15-19 ปี เท่ากับ 73.8 ต่อประชากรหญิงในวัยเดียวกัน 1,000 คน ซึ่งจัดอยู่ในอันดับที่ 8 ของ 10 จังหวัดแรกของประเทศไทยที่ประสบกับปัญหาการตั้งครรภสูงสุด⁽⁷⁾ และในปีพ.ศ. 2553 พบว่า มีแม่ที่คลอดบุตร จำนวน 9,840 คน ในจำนวนนี้ ร้อยละ 17.36 เป็นแม่วัยรุ่นที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ซึ่งเป็นค่าสูงเกินเกณฑ์เฝ้าระวังที่องค์การอนามัยโลกได้กำหนด คือ ต้องไม่เกินร้อยละ 10 ของผู้หญิงทุกกลุ่มอายุที่ตั้งครรภ⁽⁸⁾

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้นการป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลสถานการณ์ปัญหา สาเหตุ และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการวางแผนแก้ไขได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย การศึกษานี้จึงเป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัย ของนักเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัย ของนักเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัย

ของนักเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วยปัจจัยด้านคุณลักษณะทาง

ประชากรและสังคม ปัจจัยด้านความรู้และเจตคติ และปัจจัยแวดล้อม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น

ปัจจัยด้านคุณลักษณะทางประชากรและสังคม

- เพศ - อายุ - ระดับชั้นที่เรียน
- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน(GPA.)
- ค่าใช้จ่ายที่ได้รับระหว่างเรียน

ปัจจัยด้านความรู้และเจตคติ

- ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัย
- เจตคติต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัย

ปัจจัยแวดล้อม

- การสื่อสารเรื่องเพศกับบิดามารดา
- อิทธิพลของเพื่อน

ตัวแปรตาม

พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัย

1. การมีแฟน/ คนรัก
2. การแสดงความรักกับแฟน/คนรักหรือเพื่อนต่างเพศ โดยการจับมือ โอบไหล่-เอว
3. การไปค้างคืน เทียวพักผ่อนกับแฟน/คนรักหรือเพื่อนต่างเพศ
4. การมีเพศสัมพันธ์
5. การใช้ถุงยางอนามัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ศึกษาแบบภาคตัดขวาง (Cross – Sectional)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ของโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา อำเภอมะนัง จังหวัดกาญจนบุรี กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 550 คน ได้จากการคำนวณ

โดยใช้สูตรของ Daniel⁽⁹⁾ การเลือกตัวอย่างเริ่มจากสุ่มเลือกโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมืองกาญจนบุรี 2 โรงเรียน และเลือกห้องเรียนจากห้องเรียนที่มีชั่วโมงกิจกรรมหรือชั่วโมงพลศึกษาในช่วงเวลา 09.00-12.00 น. เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่ผู้วิจัยและทีมเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา ไปจัดกิจกรรมรณรงค์ช่วงวันวาเลนไทน์ ระหว่างวันที่ 12-14 กุมภาพันธ์ 2556 ได้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ชั้นละ

2 ห้อง จากการรวบรวมข้อมูลได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 490 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.1

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ที่พัฒนาขึ้นใหม่ตามสภาพปัญหาและปัจจัยแวดล้อมในพื้นที่และผ่านการประเมินคุณภาพของเครื่องมือโดยการให้ผู้เชี่ยวชาญด้านพฤติกรรมศาสตร์ ตรวจสอบคุณภาพด้านความตรง จำนวน 3 ท่าน และการนำไปทดลองใช้กับนักเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนอื่นๆ ที่อยู่ในอำเภอที่ศึกษาโดยพิจารณาความคล้ายคลึงกันของปัญหาด้านสภาพแวดล้อมและการจัดการเรียนการสอน แบบสอบถามประกอบด้วยข้อมูล 6 ส่วน คือ ข้อมูลทั่วไป จำนวน 9 ข้อ ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัย จำนวน 8 ข้อ เจตคติต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัย จำนวน 7 ข้อ การสื่อสารเรื่องเพศกับบิดามารดา จำนวน 8 ข้อ อิทธิพลของเพื่อน จำนวน 6 ข้อ พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัย 6 ข้อ เครื่องมือซึ่งผลการวิเคราะห์ความเที่ยงจากการทดลองใช้แบบสอบถามกับอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 40 คน ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาทั้งหมดเท่ากับ 0.85 และเมื่อวิเคราะห์แยกแต่ละด้าน ด้านความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัย เจตคติต่อ

พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัย การสื่อสารเรื่องเพศกับบิดามารดา และอิทธิพลของเพื่อน ได้ค่า Alpha coefficient=0.79, 0.83, 0.87, 0.84 ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยประสานงานกับผู้อำนวยการโรงเรียน ที่แจ้งวัตถุประสงค์การวิจัย แนวทางการรวบรวมข้อมูล และวางแผนเก็บรวบรวมข้อมูล เมื่อได้อนุญาตให้ทำการวิจัย ดำเนินการเก็บข้อมูลในนักเรียนโดยแต่ละโรงเรียนจัดประชุมนักเรียนรวมทั้ง 6 ห้องเรียนตัวอย่างในหอประชุมโรงเรียน ที่แจ้งวัตถุประสงค์การวิจัย และขอคำยินยอมให้ทำการวิจัย ในการตอบแบบสอบถามหากนักเรียนรู้สึกอึดอัดหรือไม่สบายใจสามารถยุติการตอบแบบสอบถามได้ทันที นักเรียนที่ยินยอมให้ข้อมูลผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้และใช้เวลาตอบประมาณ 20-30 นาที เมื่อสิ้นสุดการตอบแบบสอบถามผู้วิจัย บรรยายเรื่องสถานการณ์เสี่ยงทางเพศในกลุ่มวัยรุ่น และการป้องกันตนเองจากการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัย ใช้เวลาบรรยาย 30 นาที และเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างซักถามในประเด็นที่สงสัย

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติพรรณนา หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้วยสถิติ

ไควสแควร์และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์-สัน (Pearson's Product Moment Correlation)

ผลการวิจัย

ข้อมูลคุณลักษณะทางประชากรและสังคม

นักเรียนตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 44.5 และ 55.5 ตามลำดับ)

อายุอยู่ระหว่าง 12 ถึง 18 ปี อายุเฉลี่ย 15.29 อายุที่พบมากที่สุดคือ 16 ปี ระดับชั้นที่เรียน คือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มากที่สุด ร้อยละ 33.1 นักเรียนตัวอย่างส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปีที่ผ่านมา (GPA) อยู่ในระดับดี คือเกรดเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.01-3.50 ร้อยละ 41.2 รองลงมา มีผลการเรียนอยู่ในระดับดีมาก คือเกรดเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.51-4.00 ร้อยละ 35.7 จำนวนเงินที่นักเรียนตัวอย่างได้รับมาโรงเรียนต่อวันอยู่ระหว่าง 20 – 180 บาท จำนวนเงินที่ได้รับมาโรงเรียนที่พบมากที่สุดคือวันละ 100 บาท ร้อยละ 35.3 รองลงมาได้รับมาโรงเรียนวันละ 80 บาท ร้อยละ 13.3

พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัย พบว่า นักเรียนตัวอย่างประมาณครึ่งหนึ่งตอบว่ายังไม่มีแฟน/คนรักที่เหลื่อมมีแฟน/คนรักแล้ว ร้อยละ 52.7 และ 47.3 ตามลำดับ ประมาณ 2 ใน 3 ไม่เคยแสดงความรักกับแฟน/คนรักหรือเพื่อนต่างเพศ โดยการจับมือ โอบไหล่-เอว ร้อยละ 68.8 และส่วนใหญ่ไม่เคยมีการไปค้างคืน เทียวพักผ่อนกับแฟน/คนรักหรือเพื่อนต่าง

เพศร้อยละ 89.2 และที่น่าสนใจพบว่า นักเรียนส่วนหนึ่งตอบว่าเคยมีเพศสัมพันธ์กับแฟนหรือคนรักแล้ว ร้อยละ 6.3 และในจำนวนนี้ทุกคนมีการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ดังกล่าว

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัย

ปัจจัยด้านคุณลักษณะทางประชากรและสังคมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ได้แก่ เพศ โดยพบว่าเพศชายมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงกว่าเพศหญิง อายุพบว่ามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัยในระดับต่ำมากและเป็นความสัมพันธ์ในทางลบ กล่าวคือนักเรียนที่มีอายุน้อยกว่ามีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้องน้อยกว่านักเรียนที่มีอายุมากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปีที่ผ่านมา (GPA) ของนักเรียนพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปีที่ผ่านมา (GPA) ยิ่งสูงยิ่งมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้องมาก เงินที่ได้รับมาโรงเรียนพบว่ามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัยในระดับต่ำมากและเป็นความสัมพันธ์ในทางลบ กล่าวคือ นักเรียนที่ได้รับเงินมาโรงเรียนน้อยเป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัยในระดับสูง ดังตารางที่ 1 และตารางที่ 2

ปัจจัยความรู้ เจตคติ กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัย

ผลการศึกษาพบว่าความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัยไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัยส่วนเจตคติต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและ

การใช้ถุงยางอนามัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ดังตารางที่ 3

ปัจจัยแวดล้อมด้านการสื่อสารเรื่องเพศ และอิทธิพลของเพื่อนกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัย

การสื่อสารเรื่องเพศกับบิดามารดา และอิทธิพลของเพื่อน พบว่าเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านคุณลักษณะทางประชากรและสังคมกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัย

ปัจจัยเสริม	พฤติกรรมความเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัย						χ^2	df	p-value
	ระดับถูกต้องน้อย		ระดับถูกต้องปานกลาง		ระดับถูกต้องมาก				
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
เพศ							8.124	2	0.017
ชาย	33	15.1	74	33.9	111	50.9			
หญิง	26	9.6	124	45.6	122	44.9			
ระดับการศึกษา							1.478	2	0.478
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3	24	11.6	78	37.7	105	50.7			
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6	35	12.4	120	42.2	128	45.9			
สถานภาพของบิดามารดา							7.903	4	.095
บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	39	10.1	158	41.0	188	48.8			
บิดามารดาแยกกันอยู่	17	20.7	29	35.4	36	43.9			
บิดาและหรือมารดาเสียชีวิต	3	12.0	11	40.4	9	47.6			

ตารางที่ 2 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปีที่ผ่านมา (GPA) และเงินที่ได้รับมาโรงเรียน กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัย

ปัจจัย	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient)	ระดับความเชื่อมั่น (p-value)
อายุ	-0.091	0.044
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปีที่ผ่านมา(GPA)	0.122	0.008
เงินที่ได้รับมาโรงเรียน	-0.112	0.013

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความรู้ เจตคติ การสื่อสารเรื่องเพศ และอิทธิพลของเพื่อน กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัย

ปัจจัย	พฤติกรรมความเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัย						χ^2	df	p-value
	ระดับถูกต้องน้อย		ระดับถูกต้องปานกลาง		ระดับถูกต้องมาก				
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัย							2.693	4	0.610
สูง	8	12.3	27	41.5	30	46.2			
ปานกลาง	26	11.0	89	37.7	121	51.3			
ต่ำ	25	13.2	82	43.4	82	43.4			
เจตคติต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัย							9.794	4	0.044
เชิงบวก	5	6.2	30	37.0	46	56.8			
ปานกลาง	30	10.8	117	41.9	132	47.3			
เชิงลบ	24	18.5	51	39.2	55	42.3			
การสื่อสารเรื่องเพศกับบิดามารดา							12.382	4	0.015
มาก	6	7.1	27	31.8	52	61.2			
ปานกลาง	20	12.6	58	36.5	81	50.9			
น้อย	33	13.4	113	45.9	100	40.7			
อิทธิพลของเพื่อน							24.767	4	<0.001
เพื่อนมีอิทธิพลมาก	12	28.6	11	26.2	19	45.2			
เพื่อนมีอิทธิพลปานกลาง	25	15.2	77	47.0	62	37.8			
เพื่อนมีอิทธิพลน้อย	22	7.7	110	38.7	152	53.5			

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัย โดยพบว่าเพศชายมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัยสูงกว่าเพศหญิง ทั้งนี้เป็นเพราะเพศชายเป็นเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นจะเป็นวัยที่มีอารมณ์ความรู้สึกทางเพศมากมีความต้องการในเรื่องเพศมาก และเนื่องจากผลกระทบที่เกิดในเพศชายอาจมีน้อยกว่าเพศหญิงที่อาจเกิดการตั้งครรภ์แบบไม่ตั้งใจได้ ดังนั้นเพศชายจึงมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศมากกว่าการศึกษานี้ขัดแย้งกับการศึกษาของเบญจวรรณ เอี่ยมบุญ⁽¹⁰⁾ ที่พบว่าเพศไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นอายุพบว่ามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัยในระดับต่ำมากและเป็นความสัมพันธ์ในทางลบ กล่าวคือนักเรียนที่มีอายุน้อยกว่ามีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้องน้อยกว่านักเรียนที่มีอายุมาก เนื่องจากการศึกษาคั้งนี้ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งนักเรียนที่มีอายุน้อยในที่นี้คือนักเรียนที่เริ่มเข้าเรียนในชั้นดังกล่าวหรือก็คือเป็นนักเรียนที่เริ่มเข้าสู่วัยรุ่น เป็นวัยที่เริ่มให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องเพศมาก สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปีที่ผ่านมา (GPA) ของนักเรียนพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปีที่ผ่านมา (GPA) ยิ่งสูงยิ่งมี พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้อง

มากสะท้อนให้เห็นถึงนักเรียนที่มีความรู้ความสามารถมีความสนใจในการศึกษาเล่าเรียน จะมีความคิดที่เป็นเหตุและผล จึงมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศน้อยกว่ากลุ่มที่มีผลการเรียนต่ำ

นอกจากนี้พบว่าเจตคติต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัยการสื่อสารเรื่องเพศกับบิดามารดา และอิทธิพลของเพื่อน เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ซึ่งสามารถอธิบายข้อค้นพบในแต่ละประเด็นได้ดังนี้

เจตคติต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัย พบว่านักเรียนตัวอย่างที่มีเจตคติในระดับดีหรือในเชิงบวกต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัยจะมีเจตคติว่าการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสมในวัยเรียนซึ่งเจตคตินี้จะส่งผลต่อการกระทำของบุคคล โดยเป็นสิ่งสำคัญที่จะผลักดันตนเองให้มีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมหรือไม่ รวมทั้งการถูกกระตุ้นจากสื่อสิ่งเร้าต่างๆ อยู่สม่ำเสมอที่อาจจะหล่อหลอมความคิดของวัยรุ่นให้เบี่ยงเบนไป จากเรื่องที่ไม่เหมาะสมกลายเป็นเรื่องที่ฟังจนชิน และอาจจะเลยจนถือเป็นเรื่องปกติของชีวิตไปได้⁽¹¹⁾ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า หากนักเรียนมีความเชื่อหรือความรู้สึกว่าการมีพฤติกรรมไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ อันได้แก่ การนัดพบหรือไปเที่ยวกับคูรักรตามลำพังในที่ลับตาการไปค้างคืนกับคูรักร การแสดงความรักโดยการ

จับมือ โอบไหล่เอว การกอดจูบ เล้าโลมสัมผัสร่างกาย และการสำเร็จความใคร่ให้กับคู่รัก เป็นเรื่องธรรมดา ไม่ผิด ไม่แปลก ไม่ใช่เรื่องที่ไม่ควรทำและไม่สามารถนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ได้ แล้วนั้น ก็จะทำให้นักเรียนมีโอกาสก้าวไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนได้

การสื่อสารเรื่องเพศกับบิดามารดา พบว่าเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยที่ผ่านมาหลายฉบับที่พบว่า^(12,13,14) วัยรุ่นที่มีการสื่อสารหรือพูดคุยหรือได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในครอบครัว จะทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมการดูแลตนเองหรือไม่ มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าการได้รับความรัก การอบรมเลี้ยงดูที่อบอุ่นในครอบครัว การพูดคุยกันในครอบครัวจะทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมได้

อิทธิพลของเพื่อน เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่พบว่ามี ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ซึ่งพบว่านักเรียนที่เพื่อนมีอิทธิพลในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่ไม่เหมาะสม เช่น เห็นด้วยกับเพื่อนในการให้แฟน/คู่รัก/เพื่อนต่างเพศโอบกอด จูบ ในที่ลับตาและเห็นว่าเพื่อนๆ ก็ทำกันจนเป็นเรื่องปกติหรือถ้าเพื่อนชวนให้ใช้อินเทอร์เน็ตแชทเพื่อ หาแฟน/คนรักหรือเพื่อนต่างเพศ หรือชวนให้ดู VCD

ภาพยนตร์ อินเทอร์เน็ตหรือเข้าเว็บไซต์ลามก นักเรียนเห็นด้วยที่จะดู เป็นต้น นักเรียนในกลุ่มนี้จะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต่อน้อยหรือค่อนข้างไม่ถูกต้อง อิทธิพลของเพื่อนต่อวัยรุ่นจัดว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากปัจจัยหนึ่งดังที่ สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม⁽¹⁵⁾ กล่าวว่าวัยรุ่นใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับเพื่อนทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ค่านิยมในกลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อการเลียนแบบในเรื่องบรรทัดฐาน แบบแผนพฤติกรรม และเจตคติมากกว่าหน่วยทางสังคมอื่นๆ วัยรุ่นยึดถือบรรทัดฐานของกลุ่มมาเป็นแบบอย่าง กลุ่มเพื่อนเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างค่านิยม และลักษณะนิสัยตลอดจนคุณธรรม จริยธรรมของวัยรุ่น เพราะวัยรุ่นมีความผูกพันและความต้องการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนมากกว่ากลุ่มอื่นอย่างไรก็ตามถ้าวัยรุ่นมีความเชื่อมั่นในตนเองมีทักษะชีวิตโดยเฉพาะทักษะในการสื่อสาร การคิดและตัดสินใจที่ถูกต้องจะสามารถดูแลตนเองให้ปลอดภัยจากสถานการณ์เสี่ยงต่างๆ ได้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. เนื่องจาก วัยรุ่น เป็นวัยที่เริ่มมีพัฒนาการในเรื่องต่างๆ โดยเฉพาะเรื่องเพศ ผลจากการวิจัยพบว่าวัยรุ่นมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศไม่เหมาะสมได้แก่มีแฟนหรือคนรัก มีการถูกเนื้อต้องตัว โอบกอดกัน และการมีเพศสัมพันธ์กับแฟนหรือคนรักแล้ว ดังนั้นการจัดกิจกรรม

ป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเพื่อเร่งการสร้างภูมิคุ้มกันให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมนั้นควรเป็นการจัดแบบบูรณาการและการร่วมมือจากหลายฝ่ายที่มีบทบาทสำคัญต่อนักเรียนวัยรุ่น ได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน และหน่วยงานสาธารณสุข โดยควรมีการทำโครงการประสานความร่วมมือกันในการส่งเสริมให้วัยรุ่นมีความรู้และทักษะในการดูแลตนเองได้อย่างเหมาะสม

2. ผลการศึกษาพบว่าเจตคติ และอิทธิพลของเพื่อนมีความสำคัญต่อการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัยในนักเรียนดังนั้นกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อปรับพฤติกรรมควรใช้วิธีการที่เน้นการเรียนรู้จากปัญหาเป็นหลัก (Problem Based Learning Approach) และเน้นการจัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบ Active Learning การใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Group Education) เพื่อสร้างเสริมเจตคติและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่ถูกต้องเหมาะสม

การวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งต่อไปควรวิจัยทดลองจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้และทักษะการดูแลตนเองให้วัยรุ่นโดยมุ่งเน้นที่การพัฒนาทักษะชีวิต โดยเฉพาะทักษะชีวิตที่เป็นพื้นฐานสำคัญ ได้แก่ ทักษะการเห็นคุณค่าในตนเอง ทักษะการสื่อสาร

เรื่องเพศอย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการตัดสินใจและการปฏิเสธเป็นต้น โดยวิธีการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศให้นักเรียนวัยรุ่นควรเน้นที่การฝึกปฏิบัติการคิด วิเคราะห์ การใช้การเรียนรู้จากสถานการณ์ปัญหาเป็นฐาน จะทำให้วัยรุ่นได้สร้างองค์ความรู้และทักษะได้ด้วยตนเอง

2. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพโดยศึกษาถึงรูปแบบการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง การสื่อสารสุขภาพในครอบครัวและการรู้เท่าทันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของบุตรในกลุ่มผู้ปกครองเพื่อให้ได้ข้อมูลในการวางแผนป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนวัยรุ่นได้อย่างเหมาะสม

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลพลพลพยุหเสนา ที่ให้การสนับสนุนในการศึกษาวิจัย ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร. นิรัตน์ อิมามี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มณีรัตน์ ธีระวิวัฒน์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ดร. คุษฎี พวงสุมาลย์ หัวหน้าศูนย์วิจัยและการเรียนรู้โรงพยาบาลพลพลพยุหเสนา ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำในการทำวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง 2 แห่ง ที่ได้อนุญาตให้เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เพื่อประโยชน์ในการวางแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในกลุ่มนักเรียนวัยรุ่น

เอกสารอ้างอิง

1. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. 10 สถานการณ์เด่นทางด้านสุขภาพ รายงาน สุขภาพคนไทย 2552. นครปฐม: อัมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2552.
2. สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์กระทรวงสาธารณสุข. ร้อยละการตั้งครรภ์ของวัยรุ่น (อายุระหว่าง10-19 ปี). อุดมศึกษา. [online]. Available at: www.childwatchthai.org/about.php [วันที่สืบค้น 10 ธันวาคม 2551].
3. อมรศรี ศรีอินทร์. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมทักษะชีวิตเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นที่เหมาะสม สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุราษฎร์ธานี. วิทยาลัยประมงติณสูลานนท์, 2551.
4. เนตรทราย ปัญญาชุนท์. (การสร้างเสริมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์]. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2552.
5. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. วัยรุ่นไทยกับการทำแท้ง. [online]. Available at: <http://www.thaihealth.or.th/healthcontent/news/11215>. [วันที่สืบค้น 15 มกราคม 2554]
6. สถาบันรามจิตติ. Child Watch กับสถานการณ์เด็กและเยาวชนในรอบปี 2554-2555. ภายใต้เครือข่ายโครงการการจัดการเชิงพื้นที่ในการวิเคราะห์สถานการณ์และการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชนโดยการสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), 2555.
7. สำนักอนามัยเจริญบุรี กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2555). พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการ ตั้งครรภ์ในวัยรุ่น. [online]. เข้าถึงได้จาก :http://rh.anamai.mopgo.th/all_file/index/fact_sheet.pdf. [วันที่สืบค้น 20 สิงหาคม 2556].
8. ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. สถานการณ์ การตั้งครรภ์ของวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง, 2554.
9. Daniel W. Biostatistics a foundation for analysis in the health sciences. 7th ed. USA: Phoenix color, 1999.
10. เบญจวรรณ เขี่ยมภู. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาส จังหวัดนครปฐม. [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุข-

- สุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกสุขศึกษาและ
พฤติกรรมศาสตร์]. กรุงเทพมหานคร:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล,
2554.
11. เสาวภา วชิรโรจน์ไพศาล (บรรณาธิการ).
พฤติกรรมทางเพศ: การป้องกันและการ
แก้ไขอยู่แบบมีส่วนร่วม. จุลสารสายใยเพื่อ
วัยรุ่น. กุมภาพันธ์ 2548, 7-11.
 12. สุภา โพธิ์ศรี. ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัย
ด้านครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทาง
เพศของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ
โรฒ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต, (การพัฒนาคอร์สอบและ
สังคม)] นนทบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช, 2547.
 13. ปัทมา รักเกื้อ. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม
ทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี ของ
นักเรียนอาชีวศึกษา ในจังหวัดพัทลุง.
[วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต (สาธารณสุข-สุขศาสตร์) สาขา
วิชาเอกสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์].
กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล, 2553.
 14. อังคณา เพชรภาพ. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์
ต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนวัยรุ่น
ภาคใต้ตอนบน. [วิทยานิพนธ์ปริญญา
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกสุข
ศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์]. กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล,
2551.
 15. สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม.
จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แพรว
วิทยา, 2521.